

УДК 331.101

Філіпчук В.Р.

*здобувач кафедри міжнародних економічних відносин
Хмельницького національного університету*

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ЗА УМОВ ПОГЛИБЛЕННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено ключові вектори реформування системи соціального захисту населення України на тлі глобалізаційних процесів. Наведено аналіз видатків державного та місцевого бюджетів з метою виявлення впливів процесів децентралізації на соціальну сферу. Проаналізовано соціальні показники, виявлено тенденцію економії бюджетних коштів на розвиток людського потенціалу. Розкрито передумови та чинники безробіття й трудової міграції як відповідь на дисбаланс у державній політиці зайнятості. Здійснено аналітичний та критичний аналіз пенсійної та медичної реформ, реорганізації фондів соціального страхування. Сформовано висновки про перспективність реформування системи соціального захисту населення у форматі нарощення показників якості життя населення та підвищення його соціальних стандартів.

Ключові слова: соціальні видатки, соціальні показники, безробіття, трудова міграція, пенсійна реформа, медична реформа, фонд соціального страхування.

АННОТАЦИЯ

В статье исследованы ключевые векторы реформирования системы социальной защиты населения Украины на фоне глобализационных процессов. Приведен анализ расходов государственного и местного бюджетов с целью выявления воздействий процессов децентрализации на социальную сферу. Проанализированы социальные показатели, выявлена тенденция экономии бюджетных средств на развитие человеческого потенциала. Раскрыты предпосылки и факторы безработицы и трудовой миграции как ответ на дисбаланс в государственной политике занятости. Осуществлен аналитический и критический анализ пенсионной и медицинской реформ, реорганизации фондов социального страхования. Сформированы выводы о перспективности реформирования системы социальной защиты населения в формате наращивания показателей качества жизни населения и повышения его социальных стандартов.

Ключевые слова: социальные расходы, социальные показатели, безработица, трудовая миграция, пенсионная реформа, медицинская реформа, фонд социального страхования.

ANNOTATION

The article analyzes the key vectors of reforming the system of social protection of the population of Ukraine against the backdrop of globalization processes. The analysis of expenditures of the state and local budgets is presented in order to identify the impacts of decentralization processes on the social sphere. The social indicators are analyzed and the tendency of saving of budget funds on human potential development is revealed. The preconditions and factors of unemployment and labor migration are revealed in response to the imbalance in the state employment policy. The analytical and critical analysis of pension and medical reforms, reorganization of social insurance funds is carried out. The conclusion about the prospects of reforming the system of social protection of the population in the format of increasing the indicators of quality of life of the population and raising its social standards.

Key words: social expenditures, social indicators, unemployment, labor migration, pension reform, medical reform, social insurance fund.

Постановка проблеми. Важливою умовою досягнення в суспільстві соціальної стабільності є реформування системи соціального захисту, головною метою якого є розширення соціальної бази перетворень на основі стабілізації життєво-

го рівня населення, зменшення тягаря наслідків економічних реформ для найуразливіших верств населення, вжиття заходів щодо соціальної адаптації населення до цих перетворень.

Наведені нижче факти про систему соціального захисту населення в Україні формують актуальність визначеного дослідження щодо питання оцінки наявних реформ та перспективності їх результатів з огляду на наявну ситуацію в соціальній сфері:

1) нормативно-правова база соціального захисту населення в Україні викладена у 58 законах та більше ніж 120 підзаконних актах;

2) наявність 120 категорій пільговиків, з яких лише 45 об'єднані за соціальною ознакою, а 57 – за професійною; налічується понад 130 категорій одержувачів соціальних виплат;

3) соціальний захист та соціальне забезпечення є найбільшою видатковою статтею бюджету;

4) показник «Соціальні видатки до ВВП» в Україні становить 29% ВВП;

5) в розрахунку на одну особу соціальні видатки в Україні є одними з найнижчих порівняно з розвинутими країнами світу, а саме 2017 року вони склали 1 677 дол. США на рік (нижчими вони є лише в Кореї та Мексиці) [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам реформування соціального захисту з точки зору економічної науки присвячені роботи Н. Борецької, М. Багмета, О. Берданової, Н. Гринчук, О. Іщенко, Ю. Шклярського, О. Єрмоловської, О. Скомарохової та інших науковців.

В дослідженнях вчених розглядається соціально-економічний розвиток соціального захисту в умовах ринкової трансформації економіки. Важливо, що система соціального захисту розглянута як самостійна категорія та головний стрижень соціальної політики держави в умовах реформ суспільства.

Загалом констатуємо, що проблематика розвитку системи соціального захисту в Україні користується постійною увагою вітчизняних та зарубіжних вчених.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас ключовою проблемою, яка не знаходить достатнього відображення в наукових дослідженнях в Україні, є комплексний аналіз основних напрямів покращення вітчизняної системи соціального захисту, які пов'язані з удосконаленням його законодавчої бази, структурними змінами, підвищенням ролі недержавного сектору, посиленням адресного спрямування тощо.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є розкриття перспективності реформування системи соціального захисту населення у форматі нарощення показників якості життя населення та підвищення його соціальних стандартів за умов глобалізаційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року визначає соціальну сферу та соціальні зобов'язання як пріоритетний напрям фінансування [2]. Відповідно до зазначеного документа основними пріоритетами Уряду на 2017 рік в реформуванні соціальної сфери є внесення законодавчих змін до пенсійної системи та системи охорони здоров'я.

У 2017 році видатки державного бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення знизилися порівняно з 2016 роком з 32,6% до 25,8%. Таке зниження пояснюється тим, що частину фінансування соціальних функцій органів державної влади передано на місцевий рівень, на якому витрачено 73 млрд. грн., що майже в 2,5 рази більше, ніж у I півріччі 2014 року. Внаслідок бюджетної децентралізації видатки на охорону здоров'я знизилися з 2,7% до 1,8% [3].

Зростання видатків на загальнодержавні функції з 21,7% до 28,2% пояснюється збільшенням розмірів мінімальної заробітної плати, окладів державних службовців, мінімального прожиткового мінімуму тощо. Головним чинником номінального збільшення соціальних видатків державного бюджету із 44,3 млрд. грн. (2014 рік) до 61,7 млрд. грн. (2017 рік) та видатків з місцевих бюджетів з 28,1 млрд. грн. до 69,1 млрд. грн. є макроекономічний стан держави, зокрема зростання індексу інфляції.

Темпи зростання видатків державного бюджету почали сповільнюватися з 2015 року (коли ставали чинними законодавчі акти з питань бюджетної децентралізації), а в I півріччі 2017 року зафіксовано зниження рівня видатків.

Щодо місцевих бюджетів, то, навпаки, темпи зростання видатків стабільно збільшуються, а саме з 1,8% у 2014 році до 49,8% у 2017 році. У I півріччі 2017 року порівняно з I півріччям 2016 року найбільше зростання видатків місцевих бюджетів зафіксовано у сфері соціального захисту безробітних, а саме на 173,8% (з 0,02 млрд. грн. (2016 рік) до 0,06 млрд. грн. (2017 рік) [4].

Головними проблемами соціальної сфери слід вважати низькі показники якості життя та низький рівень соціальних стандартів навіть після їх суттєвого підвищення. Зростання заробітної плати в умовах повільного зростання економіки є результатом адміністративного підвищення мінімальної заробітної плати, яка зросла до 3 200 грн. у 2017 році та до 3 723 грн. у 2018 році. Політика доходів в Україні, на жаль, поки не відповідає сучасним стандартам розвинутих суспільств, адже головним завданням державного регулювання є економія бюджетних коштів, а не сприяння розвитку та реалізації економічного, природного та людського потенціалу [5].

На тлі відносної стабілізації економіки ринок праці відновлюється, демонструючи позитивні тенденції. Рівень безробіття серед економічно активного населення віком 15–70 років зменшився з 9,3% у 2016 році до 9,1% у II кварталі 2017 року, а також до 8,9% у III кварталі 2017 року.

Згідно з даними експрес-оглядів “Ernst & Young” дедалі менше компаній стикаються з необхідністю вжиття антикризових заходів (вжиття таких заходів або планування вжиття здійснювали 22% у 2017 році проти 62% у 2015 році), 74% компаній підвищили заробітні

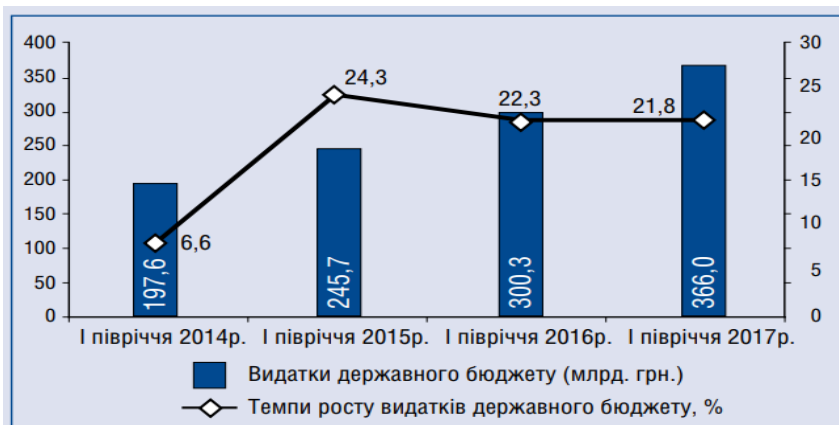

Рис. 1. Видатки державного бюджету за I півріччя 2014–2017 років [4]

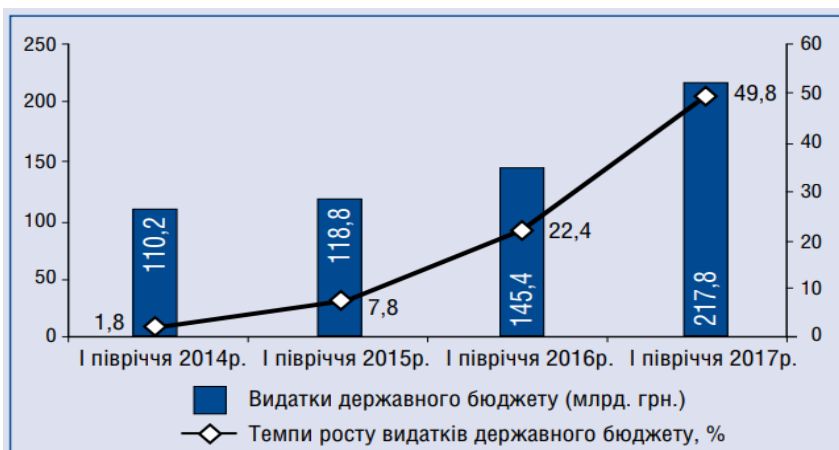

Рис. 2. Видатки місцевих бюджетів за I півріччя 2014–2017 років [4]

плати у 2017 році на 15% по медіані, випередивши офіційні темпи інфляції майже в 2 рази [6].

Разом з позитивними тенденціями український ринок праці набуває ознак працедефіцитності. Спостерігається тенденція зменшення кількості економічно активного населення, а саме з 20,2 млн. осіб у 2014 році до 17,8 млн. осіб у 2017 році, що пов'язане не лише з природним його зменшенням, анексією АРК та окупацією частини районів Донбасу, але й з істотним відтоком робочої сили за кордон. Щороку Україна втрачає до 130 тис. осіб економічно активного населення.

Станом на 1 січня 2018 року в базі даних Служби зайнятості налічувалися 50,4 тис. вакансій, що на 40% більше, ніж на 1 січня 2017 року. Крім того, в базі даних Служби містилась інформація про 39 тис. пропозицій роботи, отриманих з інших джерел [7].

Одним з найбільших викликів для України стає трудова міграція, а особливо молоді та висококваліфікованої робочої сили, яка набуває характеру остаточної еміграції з України. Варто підкреслити, що достовірної статистики стосовно кількості емігрантів з України немає, а особливо з початку 2014 року внаслідок неможливості отримати інформацію щодо переміщення осіб з окупованих територій та внаслідок того, що більшість українців працює за кордоном нелегально [8]. Проте Державна служба зайнятості повідомляє, що, за даними МЗС, нині за кордоном працюють 5 млн. українців.

Згідно з даними Міжнародної організації з міграції основними країнами призначення працівників-мігрантів є Польща, Росія, Чехія та Італія. На них припадає близько 80% загальних потоків короткострокових і довгострокових трудових мігрантів з України. Тільки Польща та Чехія сумарно встановили щорічну квоту для працевлаштування українців у 2 млн. осіб. Кількість трудових мігрантів з України в Польщі з 2013 року зросла в 6,5 разів. Упродовж I півріччя 2017 року українці отримали 91 436 дозволів на роботу в Польщі, а також більше 128 тис. українців мали діючу посвідку на проживання у цій країні [9].

Під впливом воєнного конфлікту та глибокої економічної кризи еміграційні настрої населення зростають, про що свідчать соціологічні дослідження. За результатами опитування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг» у вересні 2017 року, 35% респондентів повідомили про наміри їхати за кордон на постійне місце проживання. Порівняно з 2016 роком кількість тих, хто хотів би змінити місце проживання на іншу країну, зросла з 30% до 35%. Найбільше бажаючих переїхати на постійне місце проживання за кордон серед молоді 18–35 років (54%). Серед людей старшого віку відсоток охочих змінити країну проживання становить близько 20%. Внаслідок цих тенденцій у подальші роки для України існує загроза виникнення дефіциту трудових ресурсів [10].

Через високу трудову міграцію та у зв'язку зі впровадженням безвізового режиму 46% компаній зазначають появу для України таких ризиків, як висока плинність кадрів, проблеми з утриманням персоналу, збільшення інтенсивності процесу «витоку мізків» [11]. Подальша інтенсифікація міграційного процесу обмежатиме розвиток вітчизняної економіки та консервуватиме її напівсировинну спеціалізацію. Зміни вікового складу населення та зменшення частки кваліфікованої праці в національній економіці негативно позначаються на доходах державного та місцевих бюджетів і Пенсійного фонду України.

Пенсійна реформа, яка стартувала 11 жовтня 2017 року, вдосконалює солідарну систему пенсійного страхування, звільнює її від не властивих їй видатків. Реформа, зокрема, передбачає:

- зміну мінімального розміру пенсії, яка зросла на 10,7%, а саме з 1 312 грн. до 1 452 грн. (з \$51 до \$56);

- збільшення нарахованої пенсії з 2021 року на коефіцієнт, який відповідає 50% показника зростання споживчих цін за попередній рік і 50% показника зростання середньої заробітної плати за три календарні роки, що передують року, в якому проводиться збільшення;

- запровадження прогресивного страхового стажу виходу на пенсію (щорічно страховий стаж зростатиме на один рік, до 2028 року має досягнути 35 років);

- запровадження єдиних правил призначення пенсій, зокрема щодо спеціальних пенсій і пенсій за вислугу років; на загальну систему нарахування пенсій переводяться працівники сфери освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, працівники прокуратури, державні службовці, судді, вчені;

- зменшення величини оцінки одного року страхового стажу з 1,35 до 1,0;

- поновлення виплати пенсії працюючим пенсіонерам у повному обсязі, тобто скасування 15% обмеження для пенсіонерів, які працюють (відтепер вони зможуть одночасно отримувати і зарплату, і пенсію в повному обсязі) [12].

У процесі «осучаснення» перераховано пенсії 10 млн. пенсіонерів, призначених попередніми роками, з урахуванням показника середньої заробітної плати за 2014, 2015, 2016 роки, що збільшило розмір пенсії в середньому на 700 гривень [13].

На жаль, запроваджені пенсійні нововведення поки не є реформою фактично, оскільки лише вдосконалюють стару солідарну пенсійну систему, змінюють підходи до наповнення Пенсійного фонду. Багато положень реформи ще будуть уточнюватись і допрацьовуватись, деякі можуть бути змінені чи скасовані зовсім.

Вадою реформи є відсутність стимулів для виходу громадян на пенсію у більш пізній період. Обов'язкове посилення ролі державного бюджету у фінансуванні пенсій не було належним чином усвідомлено та визнано.

Розглядаючи проблеми пенсійної системи України, виходимо з того, що дві головні проблеми, такі як дефіцит бюджету (страхових коштів) Пенсійного фонду (покриття за рахунок коштів державного бюджету складало 141 315 млн. грн.) і зниження середнього коефіцієнта заміщення пенсією втраченого заробітку, який у 2017 році склав лише 34%, не можуть бути повністю врегульовані всередині пенсійної системи без участі держави, оскільки є похідними від макроекономічної та демографічної ситуації в країні [13].

Реформа національної системи охорони здоров'я здійснюється відповідно до Концепції розвитку системи громадського здоров'я [14] та Плану Заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи громадського здоров'я [15], реалізація яких передбачається упродовж 2017–2020 років. Перші кроки щодо цього вже зроблені, зокрема з метою забезпечення більш ефективного управління медичною інфраструктурою в умовах децентралізації встановлені технічні критерії для визначення географічних меж госпітальних округів та порядок їх створення (передбачено наявність принаймні однієї лікарні інтенсивного лікування (першого чи другого рівня)).

19 жовтня 2017 року Верховна Рада ухвалила урядовий Закон «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів» [16]. Цей акт змінює систему фінансування охорони здоров'я та лікувально-профілактичних закладів. Базовими положеннями медичної реформи в Україні є такі:

1) основою державного фінансування визначено «програму медичних гарантій», яка є переліком видів та обсягів медичної допомоги та необхідних лікарських засобів, що надаються на умовах повної оплати за рахунок коштів Державного бюджету України; мінімальний обсяг коштів, які спрямовуються на забезпечення державних фінансових гарантій на медичну допомогу, становитиме 5% ВВП; цей перелік гарантій буде щорічно встановлюватися Урядом і затверджуватися Парламентом;

2) держава не виділятиме кошти на утримання медичних установ, а оплачуватиме медичні послуги за зверненням громадян, і ці гроші «будуть іти за пацієнтом»; сімейний лікар отримуватиме кошти в сумі 210 грн. на рік за кожну особу, з якою укладе контракт; медичні послуги, які фінансуються державою, можуть надаватися недержавними медичними закладами;

3) передбачено перехід до моделі закупівель медичних послуг єдиним національним замовником, а саме Національною службою охорони здоров'я, через яку держава виконуватиме функцію замовника медичних послуг; це новий орган виконавчої влади, що за медичною реформою виконуватиме функцію оплати, контролю та вибору медичних послуг.

Реформування медицини та поступове впровадження державних фінансових гарантій пе-

редбачають внесення коректив до бюджетного законодавства, зокрема передбачено надання місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування можливості фінансувати з власного бюджету локальні програми та забезпечувати розвиток медичних установ, що перебувають у їх власності, навіть за умови поточного фінансування вжиття заходів з Держбюджету.

Також упродовж 2017 року здійснено нормативно-правове нормування автономізації оперативного функціонування медичних закладів шляхом надання їм можливостей самостійно формувати та затверджувати штатні розписи, а також спрощення порядку формування кошторисів для медичних закладів.

З листопада 2017 року набув чинності Закон «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості» [17]. Законом передбачено укомплектування сільських закладів охорони здоров'я необхідним обладнанням і стартовим набором ліків для надання первинної медичної допомоги; впровадження сучасних технологій з медичного обслуговування, зокрема з використанням телемедицини для здійснення фахового консультування лікарем за місцем проживання людини.

Для створення умов ефективного доступу пацієнтів до лікарських засобів Кабінетом Міністрів разом з МОЗ України з 1 квітня 2017 року ініційовано запровадження урядової програми реімбурсації вартості ліків «Доступні ліки» [18], яка передбачає не тільки відшкодування вартості деяких основних типів ліків (від серцево-судинних захворювань, цукрового діабету 2 типу, бронхіальної астми), але й підвищення доступності лікарських засобів для населення (зменшення податку на додану вартість до 2–5%, регресивна націнка тощо).

Водночас окремі не до кінця продумані заходи медичної реформи породжують низку ризиків і загроз невиконання конституційних зобов'язань держави та недотримання соціальних стандартів, визначених Європейською соціальною хартією, ратифікованою Україною.

Головним змістом реформи є впровадження страхової медицини та поступове скорочення спектра безкоштовних медичних послуг. Запровадження нового порядку надання медичних послуг зменшить кількість тих, хто може їх безкоштовно отримати, оскільки зміни передбачають зростання ролі приватних надавачів послуг, які можуть бути зацікавлені в обмеженні доступу до медичної сфери найбідніших. З 1 серпня 2017 року, відповідно до Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці», здійснено реорганізацію Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, а також створено Фонд соціального страхування [19].

Об'єднання фондів соціального страхування передбачається з метою підвищення ефективності управління системою соціального страхування, оптимізації витрат, скорочення адміністративних видатків фондів на 600 млн. грн. та отримання належної страхової виплати в разі хвороби, виробничої травми або профзахворювання в єдиній установі, а саме «єдиному вікні». На жаль, завдання реформування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування виконуються повільно внаслідок блокування діяльності фондів у процесі реорганізації, що було знято шляхом внесення відповідних змін до законодавства.

Висновки. Отже, активізація зусиль щодо посилення соціального захисту, людського розвитку, захисту прав громадян на всіх рівнях управління є запорукою зміцнення економічного потенціалу України, забезпечення соціально-політичної стабільності в суспільстві та міжнародної конкурентоздатності, а також базисом будь-яких реформ у соціальній сфері, які визначають їх перспективність та можливість завершеності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Актуальний стан та проблеми діючої системи соціального захисту в Україні // Ресурсний центр ГУРТ. URL: <http://gurt.org.ua/news/recent/3803>.
- Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 р. та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 р.: Розпорядження КМУ від 3 квітня 2017 року № 275. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>.
- Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин: Закон України від 28 грудня 2014 року № 78-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
- Статистична інформація // Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- Державна казначейська служба України. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category>.
- Про Державний бюджет України на 2018 рік: Закон України від 7 грудня 2017 року № 2246-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
- Ключові тенденції ринку праці: дослідження "EY Ukraine" // Офіційний сайт "Ernst & Young Global Limited". URL: <http://www.ey.com/ua/uk/newsroom/pr-activities/articles/ey-article>.
- Пропозиція робочої сили та попит на неї // Державна служба зайнятості. URL: <http://www.dcz.gov.ua>.
- Міграція в Україні: факти і цифри – 2016 // MOM. Представництво в Україні. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/ff_ukr_21_10_press.pdf.
- Statistics on enforcement of immigration legislation. URL: http://ec.europa.eu/Statistics_immigration_legislation.
- Міграційні настрої українців. Дзеркало тижня. 2017. URL: https://dt.ua/macrolevel/migraciyni-nastroyi-ukrayinciv-256262_.html.
- Показники ринку праці: дослідження "EY Ukraine". Глобально про все // Офіційний сайт "Ernst & Young Global Limited". URL: <http://www.ey.com/ua/uk/newsroom>.
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій: Закон України від 3 жовтня 2017 року № 2148-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
- Експрес-випуски // Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я: Розпорядження КМУ від 30 листопада 2016 року № 1001. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
- Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи громадського здоров'я: Розпорядження КМУ від 18 серпня 2017 року № 560. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
- Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів: Проект закону від 10 квітня 2017 року № 6327. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls>.
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я: Закон України від 6 квітня 2017 року № 002-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
- Висновок на проект Закону України «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів» від 6 червня 2017 року № 6327. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls>.
- Деякі питання реорганізації фондів соціального страхування: Постанова правління Фонду соціального страхування від 24 травня 2017 року № 34. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/doccatalog>.

REFERENCES:

- Resursnyi tsentr HURT. Zakladka "Aktualnyi stan ta problemy diiuchoi systemy sotsialnoho zakhystu v Ukraini". [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://gurt.org.ua/news/recent/3803>.
- Rozporiadzhennia KМУ "Pro zatverdzhennia serednostrokovoho planu priorytetnykh dii Uriadu do 2020 r. ta planu priorytetnykh dii Uriadu na 2017 r." vid 03.04.2017 № 275. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.kmu.gov.ua/ua>.
- Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Biudzhethnoho kodeksu Ukrainy shchodo reformy mizhbiudzhethnykh vidnosyn" vid 28.12.2014 r. № 78-VIII. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
- Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Rozdil "Statystychna informatsiia". [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category>.
- Zakon Ukrainy "Pro Derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2018 rik" vid 07.12.2017 № 2246-VIII. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
- Ofitsiyniy sait Ernst & Young Global Limited. Zakladka "Kliuchovi tendentsii rynku pratsi: doslidzhennia EY Ukraine". [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ey.com/ua/uk/newsroom/pr-activities/articles/ey-article>.
- Derzhavna sluzhba zainiatosti. Rozdil "Propozytsiia robochoi syly ta popyt na nei". [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.dcz.gov.ua>.
- MOM. Predstavnytstvo v Ukraini. Rozdil "Mihratsiia v Ukraini: fakty i tsyfyry – 2016". [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://iom.org.ua/sites/default/files/ff_ukr_21_10_press.pdf.
- Statistics on enforcement of immigration legislation. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://ec.europa.eu/Statistics_immigration_legislation.
- Mihratsiini nastroyi ukrainsiv. Dzerkalo tyzhnia, 06.10.2017 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://dt.ua/macrolevel/migraciyni-nastroyi-ukrayinciv-256262_.html.
- Ofitsiyniy sait Ernst & Young Global Limited. Zakladka "Pokaznyky rynku pratsi: doslidzhennia EY Ukraine. Hlobalno pro vse".

- [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ey.com/ua/uk/newsroom>.
13. Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo pidvyshchennia pensii" vid 03.10.2017 № 2148-VIII. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
14. Derzhavna sluzhba statystryky Ukrainy. Rozdil "Ekspress-vypusky". [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
15. Rozporiadzhennia KМУ "Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku systemy hromadskoho zdorovia" vid 30.11.2016 № 1001. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
16. Rozporiadzhennia KМУ "Pro zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo realizatsii Kontseptsii rozvytku systemy hromadskoho zdorovia" vid 18.08.2017 № 560. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
17. Proekt zakonu "Pro derzhavni finansovi harantii nadannia medychnykh posluh ta likarskykh zasobiv" vid 10.04.2017 № 6327. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls>.
18. Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia zakonodavstva z pytan diialnosti zakladiv okhorony zdorovia" vid 06.04.2017 № 002-VIII. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
19. Vysnovok na proekt Zakonu Ukrainy "Pro derzhavni finansovi harantii nadannia medychnykh posluh ta likarskykh zasobiv" vid 06.06.2017 № 6327. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls>.
20. Postanova pravlinnia Fondu sotsialnoho strakhuvannia "Deiaki pytannia reorganizatsii fondiv sotsialnoho strakhuvannia" vid 24.05.2017 № 34. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.fssu.gov.ua/fse/doccatalog>.

Filipchuk V.R.

*Degree Seeking Applicant at Department of International Economic Relations,
Khmelnytskyi National University*

REFORMATION OF THE SYSTEM OF REALIZATION OF SOCIAL DEFENCE OF THE POPULATION IN TERMS OF DEEPENING GLOBALIZATION

The article analyses the key vectors of reforming the system of social protection of the population of Ukraine against the backdrop of globalization processes. The analysis of expenditures of the state and local budgets is presented in order to identify the impacts of decentralization processes on the social sphere. The social indicators are analysed and the tendency of saving of budget funds on human potential development is revealed. Preconditions and factors of unemployment and labour migration are revealed in response to the imbalance in the state employment policy. The analytical and critical analysis of pension and medical reforms, reorganization of social insurance funds is carried out. The conclusion about the prospects of reforming the system of social protection of the population in the format of increasing the indicators of quality of life of the population and raising its social standards is drawn.

An important condition for achieving social stability in society is the reform of the system of social protection, the main purpose of which is to expand the social base of transformations on the basis of stabilizing the living standard of the population, reducing the burden of the consequences of economic reforms on the most vulnerable sectors of the population, taking measures to social adaptation of the population to these transformations.

Thus, the intensification of efforts to strengthen social protection, human development, protection of the rights of citizens at all levels of government – the key to strengthening the economic potential of Ukraine, ensuring socio-political stability in society and international competitiveness, and the basis for any reforms in the social sphere, which determine the prospects and the possibility of completeness.